

Za gospodarje

Maribor, dne 1. novembra 1933.

Ljudski pravnik.

Daritev hranilne knjižice. I. A. B. — Vaši ženi je njena pokojna teta pred smrtjo podarila hranilno knjižico za znesek Din. 4000. Pokojna teta je tudi napravila oporoko, s katero je svoj vinograd zapustila svojemu bratu — Vašemu očetu, dočim ni ostalim trem bratom ničesar zapustila. Radi bi vedeli, koliko bo moral oče plačati prenosnine (percentov) in kaj bo s hranilno knjižico, ki je na ime Vaše žene. — Prenosnina za vinograd se plača od vrednosti vinograda. Vprašajte na davčni upravi, kjer boste popolnoma natančno izvedeli, koliko boste morali plačati desetka. — Kar se tiče hranilne knjižice, ista ne spada v zapuščino Vaše tete, ker je isto že pred svojo smrtjo podarila Vaši ženi, ki je z izročitvijo hranilne knjižice postala popolna in edina lastnica hranilne knjižice. Zapuščinsko sodišče vsled tega pri zapuščinski razpravi ne bo o tej knjižici razpravljalo, ker ista ni bila ob smrti tete nič več v njeni imovini. Če je Vaša informacija točna, se Vam za hranilno knjižico ni treba bati, ker lahko ž njo popolnoma svobodno razpolaga Vaša žena in se pri tem ni treba ozirati na brate pokojne tete, katerim ista ni ničesar zapustila. Bratje nimajo po svoji sestri pravice do dolžnega deleža, vsled česar je pokojna teta lahko poljubno napravila oporoko in je svojo imovino zapustila, komur je hotela. Ako pa teta ni izročila hranilne knjižice pred svojo smrtjo, je bila ista del njene imovine in pride v njeno zapuščino ter bo o tem sklepalo zapuščinsko sodišče. Ako ni teta glede hranilne knjižice v svoji oporoki ničesar določila in ako ni iste že pred smrtjo podarila Vaši ženi, tedaj bodo iste deležni njeni bratje kot zakoniti dediči po enakih delih. Glede podarjene in še pred smrtjo tete ženi vročene hranilne knjižice ni treba Vaši ženi zapuščinskemu sodišču ničesar poročati,

Ako pa je že povedala, tedaj mora tudi navesti dejstva, iz katerih sledi, da je teta hranilno knjižico podarila in izročila ter naj tudi ponudi priče za to svojo trditev.

Solastnina in razdelitev skupnega posestva. K. V. S. — Vi in Vaš sosed sta jamčila za nekega kmeta, ki mu je pozneje sodišče zaradi prezadolženosti posestvo na predlog upnikov prodalo na javni dražbi. Ker ste s sosedom jamčili za Din 100.000, ste skupno z njim na javni dražbi kupili posestvo, vsled česar sta s sosedom solastnika na dražbi kupljenega posestva. Že več let sta solastnika in plačujeta tudi skupno davke, in sicer vsak polovico. Posestvo meri v celoti 93 johov in je hribovito ter še ni razmerjeno. Pred tremi leti je Vaš solastnik prodal svojo polovico posestva sinu svoje žene za Din 17.500. Kupna pogodba je bila napravljena samo domi pred pričami, dočim v zemljiški knjigi prenos lastnine ni bil izvršen. Pred kratkim pa je dal vknjižiti solastnik sinu njegove žene še pooblastilo, da se sme namesto njega pravdati z Vami. Sin Vam je že obljubil tožbo. Od Vas zahteva z vso silo razdelitev posestva in Vam hoče vsiliti razdelitev posestva v naravi, kakor Vam ni všeč, in sicer zahteva za sebe gozd, dočim bi Vi dobili le ostalo, kar pa predstavlja majhno vrednost. Nadalje zahteva, da mu morate plačati polovico poslopja, ker on ne mara istega prevzeti z ozirom na slabo stanje, v katerem se nahaja. Ta pooblaščenec je tri leta rabil Vašo polovico poslopja brez vprašanja in brez Vašega dovoljenja. Ker Vi zahtevate, da se posestvo pravilno razdeli, in sicer vsak polovico gozda, polovico njiv in travnikov ter polovico poslopij, ker so stanovanjske hiše na obeh straneh, in tudi polovico pašnikov, vprašate, na kak način se razdelitev doseže in če ima Vaš solastnik v resnici pravico, da brez Vas sodnijsko proda celo posestvo. Vsled nasprotnikovih gro-

ženj se bojite, da bo isti z ubožnim spričevalom vložil zoper Vas tožbo in nato posestvo prodal brez Vašega dovoljenja za nizko ceno. — Ako se s sosedom ne moreta na miren način pogovoriti, kako bosta v naravi razdelila posestvo, kjer sta oba solastnika, bo sosed gotovo vložil zoper Vas tožbo na razdelitev, oziroma razdružitve skupne lastnine. V tej tožbi boste Vi kot toženec ugovarjali, da zahteva sosed, oziroma njegov pooblaščenec razdružitve skupne lastnine ob nepravem času, ker je v današnjem slabem gospodarskem položaju že itak tudi sodno znano, da se posestva prodajajo daleč pod pravo vrednostjo, vsled česar bi Vi s takojšnjo prodajo posestva trpeli veliko škodo. Upamo, da boste s tem svojim ugovorom v tožbi uspeji in da bo Vaš sosed kot tožitelj obsojen, da Vam povrne pravnne stroške.

Vrnitev štedilnika in plačilo sodno odmejenih stroškov. A. A. K. p. L. — Leta 1912 Vam je izročil neki moški obrabljen štedilnik, ker ste mu opravili razne vožnje. Od tega časa dalje se za štedilnik ni nihče več zmenil in ga tudi od Vas ni nihče zahteval nazaj. Leta 1914 je umrl dotični moški, ki je živel z neko žensko v izvenzakonski skupnosti. Šele leta 1932 Vas je ta ženska tožila na vrnitev štedilnika. Čeprav ste na sodišču trdili, da je štedilnik Vaš, ker Vam ga ženska ni dala, marveč da Vam ga je izročil dotični moški že leta 1912 za razna opravljena dela, to ni ničesar pomagalo in Vas je nato sodišče, ki Vas ni zaslišalo po sodniku, marveč je imel glavno besedo zapisnikar, obsodilo na vrnitev štedilnika in plačilo pravnih stroškov. Čudno se Vam zdi, zakaj je imel v glavnem besedo zapisnikar, h kateremu dotična ženska večkrat pride na dom. Vprašate, kaj smete v tej zadevi ukreniti. Če Vas je sodišče obsodilo na vrnitev štedilnika in plačilo pravnih stroškov, ste imeli pravico, da se v 14. dneh po prejemu pismene sodbe pritožite na okrožno kot prizivno sodišče v Mariboru. Ako tega niste storili, je sodba pravomočna in morate plačati tudi pravne stroške. Povračila svojih pravnih stroškov ne morete od nikogar zahtevati. Če ste hoteli v pravdi zaradi štedilnika uspešno uveljaviti svoje pravice in svoje zahteve, bi si morali takrat najeti od-

vetnika, ki bi brezdvomno zastopal izključno Vaše koristi. Zadeva glede zasliševanja po sod. oficijalu ali kanclistu je za Vas nevarna, da ste lahko kaznovani zaradi razžaljenja uradne osebe, ako boste raznašali govorice te vrste.

Razžaljenje časti. A. A. K. p. L. — O neki osebi ste trdili, da je živela na koruzi. Vsled tega očitka Vas je tožila zaradi razžaljenja časti in je za svojo trditev ponudila dokaz po pričah. Pravite, da se tožba glasi tako, da ste Vi trdili o tožiteljici, da se je z dotičnim moškim vlačila. Ker tega niste rekli, se Vam čudno zdi, kako more dotična ženska tožiti in kako bo mogla priča potrditi to trditev. Vprašate, kaj Vam je storiti, ker niste zas. tožiteljice z besedami, da je živela na koruzi, žalili in ker niste izrekli besed, radi katerih ste toženi in če morete predlagati svoje otroke za priče, ker so bili isti navzoči takrat, ko ste rabili žalivke. — Besede, ki ste jih izrekli o zas. tožiteljici, so žaljive tudi v oni obliki, kakor to Vi sami priznate. Vsled tega ne kaže predlagati otrok za pričo, ker sami priznate žalitev, na druga strani pa tudi ni vzgojno, da vodite svoje otroke na sodišče. Najbolje je, če se z nasprotnico poravnate in plačate sodne stroške. V bodoče pa se izogibajte besed, ki so žaljive in se ne zanimajte brez potrebe za razmerja, v katerih Vaši sosedi živijo.

Odvetniški stroški. A. A. K. p. L. — Vaš mož je najel odvetnika, da bi mu pomagal in je moral založiti znesek od 100 Din. Pravite, da ga je ta odvetnik nato prisilil, da je Vaš mož prevzel stroške, ker mu je obečal veliko kazen v denarju, če tega ne stori. Vašega vprašanja ne razumemo in zaradi tega tudi ne moremo nanj točno odgovoriti. Povsem gotovo je, da mora Vaš mož stroške svojega odvetnika sam plačati, ker ga je sam najel. Ne moremo pa verjeti, da bi odvetnik prisilil Vašega moža, da je prevzel v svojo plačilno zavezo neke stroške, ker odvetnik Vašega moža za to gotovo ni imel nobenega interesa.

Odškodnina za opravljene vožnje. A. A. K. p. L. — Od leta 1915 ste vsako leto vozili drva, seno in pridelke z njive za svojo sosedo, a Vam ista ni doslej ničesar plačala. Vprašate, za koliko let si smete zaračunati vožnje. — Ako ste vož-

nje napravili iz uslužnosti, kar se da sklepati iz tega, da pridete s svojo zahtevo na plačilo šele približno po 17 letih, nimate pravice zahtevati od sosedu nobenega plačila. Edinole v tem slučaju, ako ste se dogovorili s svojo sosedo, da Vam bo vožnje plačala, imate pravico, da zahtevate plačilo za opravljene vožnje za zadnja tri leta, t. j. za leto 1931, 1932 in 1933, za ostalo dobo pa le v tem slučaju, ako je vsaj leta 1931 priznala svoj dolg na opravljenih vožnjah iz prejšnjih let. O ozirom na vse to Vam tožbe ne svetujemo in želimo, da zadevo spravite na miren način s sveta, ali pa na odškodnino za opravljene vožnje sploh pozabite, ker bo gotovo za Vas najholje.

Razna obvestila.

Naša zunanja trgovina v septembru.

Generalna direkcija carin je pravkar izdala običajno statistiko o zunanji trgovini v septembru, iz katere je razvidno, da se je naš izvoz v tem mesecu znatno dvignil in je prvič letos prekoračil po vrednosti vsoto 300 milijonov Din. Vrh tega je bila trgovinska bilanca v tem mesecu precej aktivna, saj je izvoz presegel uvoz za 56 milijonov Din. V mesecu septembru smo izvozili vsega 294.242 ton (lani 204.823 ton) v vrednosti 315.7 milijona Din nasproti 272.8 milijona Din v lanskem septembru. Pri količini znaša povečanje izvoza nasproti lanskemu letu 89.415 ton ali 43.7%, po vrednosti pa smo letos v septembru izvozili za 42.9 milijona ali 15.7% več nego lani. Ta ugodni rezultat smo dosegli, čeprav nismo mogli (navzlic ugodni letini, izvoziti skoro nobene pšenice, ki je pri nas običajno v jesenskih mesecih najvažnejši izvozni predmet. Naš uvoz v septembru tega leta je bil nekoliko manjši nego v avgustu in tudi manjši nego lani. V septembru smo uvozili 72.129 ton (lani 95.186) v vrednosti 259.3 milijona Din nasproti 298.7 milijona Din v lanskem septembru. Zmanjšanje vrednosti uvoza nasproti lanskemu letu znaša 39.4 milijona Din ali 13.2%. Ker se je na eni strani izvoz povečal, uvoz pa skrčil, se je trgovinska bilanca precej popravila in je bila v septembru aktivna za 56.4 milijona Din, dočim je bila v

istem mesecu preteklega leta pasivna za 25.9 milijona Din, v istem mesecu leta 1931 pa za 11.7 milijona Din.

Hmeljska kupčija. Žalec, dne 26. oktobra. V teku današnjega dne je bilo nekaj več zanimanja in je tudi povpraševanje nekoliko živahnije. Cene pa so ostale v glavnem neizpremenjene in se je plačevalo za prvovrstno blago po 65—68 Din, za slabše blago po 60—65 Din, dočim je notiralo izbrano prvovrstno blago 70 Din za kilogram. Tendenca je bila nekoliko čvrstejša. — Žalec, dne 26. oktobra. Položaj v hmeljski kupčiji je ostal v glavnem neizpremenjen. Zanimanje za prvovrstno blago traja dalje in žateški hmelj notira neizpremenjeno 72—94 Din za kilogram.

Svetovni lesni trg. Mednarodni lesni urad na Dunaju objavlja podatke o izvozu iglastega rezanega lesa od leta 1928 do leta 1933. Rusija je v zadnjih letih svoj izvoz podvojila, ves svetovni izvoz pa je padel za 40%. Rusija je največji izvoznik lesa na svetu s 25%, sledi Švedska in Finska (vsaka po 19%). Izvoz Evrope, Rusije in Kanade in USA je padel od 1928 na 1932 od 6.5 mil. standardov. Istočasno so cene lesa padle za 60%.

Lesni trg. Na Dunaju je zborovali zadnje dni stalni mednarodni komite na izvozu lesa interesiranih evropskih držav, ki je naznanil udeležencem, kako in kaj bodo razne države potrebovale z lesnega trga. Pri tej priliki je bilo posebno poudarjeno dejstvo, da naša Rusija zavira s svojim precenim izvozom vsako urejeno lesno trgovino. Na mednarodnem lesnem trgu se pojavljajo vsak trenutek razne težkoče. Prodaja hrastovih dog v Ameriko je čisto prenehala. Jugoslovanski izvoz hrasta na Angleško se je znatno zvišal. Neoviran izvoz našega lesa je danes mogoč edino še v francoske kolonije. Z Italijo se vršijo trgovinske pogajanja in je njih zaključek glede lesa še povsem negotov. Zelo razveseljivo je dejstvo, da je danes omogočen izvoz naše bukve na Španko. Lesna trgovina med nami in Madžari povsem počiva. Na lesnem trgu v naši državi je edino povpraševanje po bukvi, javoru, lipi in hrvaškem hrastu. Trgovanje z mehkim lesom v večjih količinah je v polnem zastoju in je že prišlo tozadevno tako daleč, da niti naše zaloge rezanega

mehkega lesa niso več sortirane, ampak je vse razmetano.

Zvab, Sv. Tomaž. Trgatev, katero smo dočakali je bila letos povsod slaba. Nakupovalci mošta obetajo take cene, da se skoraj delo ne spleča. Kje je pa kolje, galica, žveplo ter gnoj, to pa človek mora, noče ali hoče, pozabiti ter upati na boljšo bodočnost. Kje pa hoče tedaj ubogi posestnik vzeti denar, da obleče sebe in svojo družino, ko nakupovalci obetajo samo 2 do 4 Din za mošt, in potem, kje pa je davke? Če se gosnodarske razmere ne zboljšajo, bomo mi mali posestniki skoro prišli na boben.

Kongres Glavne zadrugne zveze. Letos se bo vršil kongres Glavne zadrugne zveze kraljevine Jugoslavije v Novem Sadu, in sicer dne 4. in 5. novembra. Dne 4. novembra bo predkonferenca delegatov iz vse države; naslednji dan bo skupščina zveze, po končani skupščini pa kongres. — Po podatkih Glavne zveze je bilo ob koncu preteklega leta v Glavni zvezi včlanjenih 22 revizijskih zvez s 6376 zadrugami nasproti 6004 zadrugam ob koncu leta 1931. Število pri revizijskih zvezah včlanjenih zadrug je torej lani naraslo za 372. Od vseh teh zadrug je bilo ob koncu preteklega leta 3059 kreditnih, 1363 nabavljalnih in konsumnih in 983 proizvajalnih zadrug. Iz skupne bilance vseh zvez je razvidno, da so se posli zmanjšali. Hranilne vloge pri zvezah so se skrčile od 370 na 314 milijonv Din.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg dne 28. oktobra 1933. Pripeljanih je bilo 74 zaklanih svinj, cena mesu je bila 11—12, špehu 12—13 D. Pripeljali so tudi pšenice 18 vreč po 1.50, rži 7 po 1—1.25, ječmena 16 po 1—1.25, koruze 19 po 1.25, ovsu 22 po 0.75—1, prosa 12 po 1.50, ajde 6 po 1—1.25, fižola 18 po 1.75—2.50, sena 4 vozove po 30—35 (100 kg), ržene slame 1 po 25 Din; krompirja 31 vozov s 103 vrečami po 0.50—0.75, čebule 12 vozov z 52 vrečami po 1.50—2. Cene česnu 8—10, zelju glaví, ki so ga pripeljali 78 vozov, po 0.50—1, zelju kislemu 4, repi kisli 2, grahu lušč. 8—10, jabolkam 4—6, hruškam 3—5, breskvam 8—12, grozdju 4—8, orehom celim 6, orehom luščenim 28—32, kostanju 1.25—2, mleku 1.75—2.25, maslu surovemu

20—24, čajnemu 28—30, kuhanemu 28, siru domačemu 5—6, jajcem 0.75—1. Koški 120 komadov po 20—25, piščancev 1182 po 20—35 par, rac 38 po 20—25, domačih zajcev 62 po 5—30.

Mariborski živinski sejem. Prignanih je bilo 11 konjev, 12 bikov, 158 volov, 395 krav in 9 telet; skupaj 585 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 24. septembra 1933 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od Din 3.50 do Din 4; poldebili voli od Din 2 do Din 2.50; plemenski voli od Din 1.75 do Din 2; biki za klanje od Din 2 do Din 3.50; klavne krave debele od Din 2.75 do Din 3.50; plemenske krave od Din 1.25 do Din 2.25; krave za klobasarje od Din 2 do Din 2.25; molzne krave od Din 2 do Din 2.75; hreje krave od Din 2 do Din 2.75; mlada živina od Din 3 do Din 4; teleta od Din 6 do Din 7. Prodanih je bilo 338 komadov in od teh za izvoz v Italijo 27 komadov. — Prihodnji živinski sejem bo 31. oktobra v Mariboru.

Mariborski svinjski sejem. Na svinjski sejem dne 27. oktobra 1933 je bilo pripeljanih 93 svinj; cene so bile sledeče: mladi prašiči 7 do 9 tednov stari komad od 120 do 160 Din; 3 do 4 mesece stari od 200 do 250 Din; 5 do 7 mesecev stari od 350 do 400 Din; 8 do 10 mesecev stari od 450 do 520 Din; eno leto stari od 580 do 650 Din. En kg žive teže so prodajali po 7 do 8 Din; en kg mrave teže pa po 9 do 14 Din. Prodanih je bilo 32 komadov.

Pinjski sejem za prašiče v sredo, dne 25. oktobra je bil, kar se dogona tiče, prav dobro založen. Prignanih je bilo 463 rilcev, prodanih pa le 163. Cene: Prolenki 6 do 8 Din; polmastne 8 Din; piemene 6 do 7 Din za kg žive teže. — Prašci 6 do 12 tednov stari po kakovosti od 75 do 286 Din. Prihodnji sejem bo 2. novembra tega leta.

Mesne cene. Volovsko meso I. vrste 1 kg od Din 10 do Din 12; volovsko meso II. vrste 1 kg od Din 8 do Din 10; meso od bikov, krav in telic 1 kg od Din 5 do Din 7; telečje meso I. vrste 1 kg od Din 14 do 16; telečje meso II. vrste 1 kg od Din 8 do 10; svinjsko meso sveže 1 kg od Din 10 do Din 18.